

PRZETRZĘSAĆ (9) *vb impf*

W inf -trzę- (2), -trzą- (1); -trzę- *Strum*; -trzę- : -trzą- *RejZwierc* (1:1). ◊ *W pozostałych formach* -trzą-.

e oraz *a jasne*.

inf przetrzęsać (2), przetrząsać (1). ◊ *praes 1 sg* przetrzęsąm (1). ◊ [*fut 3 sg m* będzie przetrzęsął.]
◊ *imp 2 sg* przetrzęsąj (1). ◊ *pass praes 3 pl* przetrzęsają się (1). ◊ *part praes act* przetrzęsając (3).

Sł stp brak, Cn w innych znaczeniach, Linde XVII w. s.v. przetrząść.

1. *Posypywać czymś, rzucać na coś drobne kawałeczki czegoś, niekiedy układając warstwy czegoś [czym] (7)* : Nuż też ćwikiełki w piec námiotawłszy/ á dobrze przypiekłszy nadobnie ochędożyć/ w tálerzyki nákráíać/ tákże w fáfeczkę włożyć/ chrzanikiem co nadrobniey wkrążawłszy przetrząłać/ bo będzie długo trwála/ thákże koprem włótkim trołskę przetłukłszy przetrzęłać/ á octem pokrapiać/ á fołá theż trochę przełaląć/ tedy to iest ták ołobny przyłmák *RejZwierc* 110v; Potym [*Hannibal*] łłomámi przekłádáiąc á prochy á liárkami przetrząłáiąc kazał wołom ná rogi náwięzić [...]. Potym w nocy z wołkiem swoim [...] óichuczko łie pod Rzymłkie wołko podłzańcował/ woły pułciwłszy przed łobą. A gdy iuz było co náblížey/ kazał zápalic ony wiązáni. *RejZwierc* 163; A kiedy iuz będzieł miał kłásć óny złoby/ włożył pierwéy iedną połowicę/ á potym zásię drugą połowicę/ łłóźże ié y zwiérc przełóżywłszy mchem/ á włożywłszy wfałuy dobrze okołó ónych złobów/ ziemią á mchem przetrząłay. *Strum* Gv, [H]v, K, M2.

2. [*Potrząsając przesypywać przez coś, przesiewać; przen:*

W porównaniu: Szátan [...] then was będzie przetrzął tak potężnie iáko bywa pšzenicá przełiewána przez rzełzoto/ żeby was rozerwał á rozprołzył odemnie *GrzegŻarnPos* 1582 758v (*Linde s.v. odwiać*).]

3. *Posypując tworzyć warstwę oddzielającą, przekładać czymś [co] (1)* : Intersterno, Przełcielam/ przetrąlam [!] co. *Mącz* 415a.

4. *Przedstawiać lub zapoznawać się z jakimś zagadnieniem w różnych jego aspektach; przen [co] (1)* : Iesli tu kogo kártá ktora zárumieni, Włzák łię nikogo włálnym názwłłkiem nie mieni: Tylko łię przetrząłáią różne obyczáie, Złým przygáná, á dobrym pochwałá łię dáie. *CiekPotrSzym*)?(3v.

[*Zwrot*: »przetrząsać prawa«: wiedzą iáko to trudna na człówieká rycérłkiégo łamác łie okołó náuki/ przetrząłác práwá/ ále iáko mu przyłtoi/ gdy iedzie ná woynę/ żołnierze męźné okołó łiebie mieć: ták záś ná práwie łiedząc pánu potrzebna ludźmi w práwie vczonémi łáwicę łwoię ółádzác *CerGór* 36.]

Synonimy: 1. *posypować*; 2. *przesiewać*; 3. *przełcielać, rozłcielać*.

Formacje współrdzenne cf TRZĄŚĆ.

Cf PRZETRZĄSANIE